

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 ianuarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 23 martie 2017 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, declarat de avocatul Diana Popov în numele inculpatului

Coptileț Vitalie

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>25.11.2015 – 23.03.2017,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>04.07.2018 – 03.08.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>03.12.2018 – 16.01.2019.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 23 martie 2017, Coptileț Vitalie a fost condamnat în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal la 3 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere.

2. Instanța a constatat că la 10 noiembrie 2015, aproximativ ora 20:30, inculpatul Coptileț Vitalie, urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin acces liber a pătruns în apartamentul nr. xx din str. xx, mun. Chișinău, de unde a sustras un televizor de model „Funai”, la preț de 1500 lei, însă din motive independente de voința făptuitorului, acesta nu și-a produs efectul, deoarece a fost reținut în momentul comiterii faptei infracționale de către partea vătămată Zavațcaia Larisa.

Instanța a reținut că inculpatul nu s-a prezentat, fiind anunțat în căutare, însă la faza de urmărire penală, fiind audiat în calitate de învinuit a declarat că recunoaște în totalitate vina și se căiește de cele comise.

Instanța a conchis că vina lui este dovedită integral prin probele administrate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 27, 186 alin. (2) lit. c) și d) Cod penal, ca tentativă de furt, adică tentativă de sustragere pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită prin pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a luat în considerare că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, nu este angajat în câmpul muncii, anterior a mai fost judecat, la moment se află în căutare, circumstanțe atenuante nu sunt stabilite, concluzionând că corectarea lui este posibilă prin aplicarea pedepsei cu închisoare.

3. La 15 iunie 2018, inculpatul a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă.

Apelantul a invocat că pedeapsa stabilită este prea aspră în raport cu fapta săvârșită.

Examinarea cauzei a avut loc în lipsa lui, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.11.2017, pedepsele i-au fost cumulate în cadrul unei noi condamnări.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, apelul a fost respins, ca depus peste termen.

Instanța de apel a reținut că, potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale.

Sentința contestată a fost pronunțată integral la 23.03.2017, în prezența avocatului Dorogan A., cărui i-a fost înmănată o copie, iar la 24.03.2017 a fost expediată o copie de pe sentință și în adresa inculpatului.

Conform procesului-verbal din 25.02.2016, inculpatul a fost prezent la ședința de judecată, deci cunoștea despre calitatea sa procesuală, dar ulterior s-a eschivat de a se mai prezenta în ședințele de judecată, fiind anunțat în căutare.

Astfel, el cunoștea că pe rolul Judecătoriei Chișinău se află cauza penală în privința sa, pe art. 27, 186 alin. (2) lit. c), d) Cod penal.

Totodată, inculpatul a expediat cererea de apel abia în data de 15.06.2018, aceasta fiind înregistrată la 18.06.2018, adică peste 1 an și 2 luni de la pronunțarea sentinței.

În speță, termenul de declarare a apelului a fost omis de către inculpat în circumstanțe imputabile lui, neprezentând motivele omiterii termenului de atac al sentinței.

Prin urmare, cererea de apel nu se încadrează în termenul legal, fiind depusă tardiv, fapt ce nu implică o verificare a hotărârii atacate.

5. Avocata Diana Panov a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea hotărârilor adoptate și pronunțarea unei hotărâri, prin care să fie încetat procesul penal în privința inculpatului, în legătură cu intervenirea amnistiei.

Recurenta a invocat că inculpatul și-a recunoscut vina pe deplin, iar la materialele cauzei lipsește semnătura lui că a făcut cunoștință cu sentința instanței de fond, aflând despre ea abia la începutul lunii iunie 2018, din care motiv a contestat-o la 15.06.2018.

În pofida acestor fapte, instanța de apel a respins cererea de apel ca fiind depusă peste termen.

Mai mult, inițial procurorul a susținut poziția apărării privind aplicarea amnistiei, dar după ce instanța de apel a dat citirii faptului că pe o altă cauză penală inculpatului i-au fost cumulate pedepsele, a presupus că, odată ce acesta a fost prezent la judecarea celeilalte cauze, i-ar fi fost comunicată sentința precedentă, adică cea contestată, și a solicitat respingerea apelului ca depus peste termen.

Însă, careva confirmare că inculpatul a făcut cunoștință cu sentința motivată, la materialele cauzei lipsește.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 13) Cod de procedură penală - a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 13) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv și în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când a intervenit o lege penală mai favorabilă condamnatului.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar declarat (*pct. 5. din decizie*), se reține că potrivit circumstanțelor reproduse în pct. **4.** din prezenta decizie, instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind tardivitatea apelului declarat de inculpat, în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Astfel, conform art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale. Potrivit art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei. În corecpundere cu art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atît la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei.

Potrivit art. 231 alin. (3) și (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Deci, termenul de exercitare a căii de atac începe a curge de la data pronunțării hotărârii contestate (*Recomandarea Curții Supreme de Justiție, nr. 37, cu privire la pronunțarea hotărârilor judecătorești în procesul penal*).

Din materialele cauzei rezultă că sentința integrală a fost pronunțată în condițiile legii la 23.03.2017, avocatul primind o copie la aceeași dată, iar inculpatului absent i s-a expediat o copie de pe sentința motivată (*f.d. 142-147*).

Astfel, termenul de declarare a apelului a expirat la sfârșitul zilei de 03.04.2017.

Totodată, potrivit ștampilei de pe plic, apelul inculpatului a fost depus la oficiul poștal pe 15.06.2018, fiind înregistrat la Curtea de Apel Chișinău la 18.06.2018, adică peste termenul prevăzut de lege și instanța de apel întemeiat l-a respins ca fiind declarat peste termen (*f.d. 151-153, pct. 3., 4. din decizie*).

Se observă că instanța de apel în mod argumentat și just a constatat lipsa dovezilor că întârzierea menționată ar fi fost determinată de motive întemeiate (*pct. 4. din decizie*).

Totodată, soluția de respingere a apelului ca depus peste termen nu implică o verificare a hotărârii atacate, întrucât instanța de apel nu poate proceda la o verificare de fapt și de drept a acesteia decât în cadrul unui apel exercitat în mod legal.

Este de menționat că art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, termenul de apel este un termen legal și imperativ, astfel încât nerespectarea lui atrage decăderea din exercițiul dreptului de a declara apel și nulitatea oricărei cereri de apel înaintate după expirarea acestui termen (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, pct. 6.*).

În același timp, potrivit art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, nu poate fi atacată cu recurs sentința în privința căreia inculpatul nu a folosit calea apelului.

Rezultă că recursul ordinar nu are niciun suport legal și în aspectul vizat, deoarece apelul tardiv echivalează cu nefolosirea acestei căi de atac (*pct. 3. și 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, soluția instanței de apel coroborează și cu următoare circumstanțe.

Conform procesului-verbal din 25.02.2016, inculpatul a fost prezent la ședința de judecată, deci cunoștea despre calitatea sa procesuală, dar ulterior s-a eschivat de a se mai prezenta în ședințele de judecată, inclusiv la data pronunțării sentinței integrale, fiind anunțat în căutare (*f.d. 139, pct. 2., 4. din decizie*).

Asupra acestui proces-verbal nu au fost aduse obiecții, în conformitate cu prescripțiile din art. 336 alin. (6), (7) Cod de procedură penală și, astfel, informațiile înserate în actul procedural vizat sunt prezumate a fi veridice.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, sustragerea voluntară a inculpatului de la judecată într-o cauză penală, nu constituie nicio limitare disproporționată a dreptului la un tribunal și nici a dreptului la un proces echitabil, deoarece, ultimul a refuzat să fie prezentă, în persoană, în fața instanțelor de fond, ceea ce semnifică renunțarea la însuși dreptul de a participa la ședințele de judecată ale jurisdicțiilor care au pronunțat hotărârea. În aceste condiții. Deci inculpata, prin propria sa voință și în mod neechivoc, a renunțat la dreptul de a fi ascultată de tribunal și la dreptul de a se apăra în proces, iar instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță (*Hotărârea Mihaes v. Franța din 25.05.1998, Hotărârea Kattan v. România din 21.01.2014*).

Or, inculpatul s-a eschivat de a se prezenta în ședința de judecată a instanței de fond, deși cunoștea despre progresul cauzei penale, a fost anunțat în căutare, fiind imposibil de stabilit locul aflării acestuia. În această situație, neprezentarea îi este imputabilă inculpatului, astfel încât nu se atestă încălcarea principiului contradictorialității și dreptului la un proces echitabil (*pct. 2., 4. din decizie*).

Pe lângă aceasta, potrivit procesului-verbal din 24.05.2017, inculpatul a fost reținut pentru executarea sentinței de condamnare, iar prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.11.2017, ultimul a fost condamnat, în prezența sa, în baza art. 264/1 alin. (4), 264/1 alin. (4), 84 alin. (1) și (4), 85 Cod penal la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executare, cu amendă în mărime de 200 unități convenționale, adică 4000 lei, fiindu-i cumulate pedepsele, inclusiv cele aplicate prin sentințele Judecătoreiei Chișinău din 23.03.2017 și a Judecătoreiei Edineț din 15.06.2016.

Situațiile menționate supra, fiind confirmate de inculpat în ședința instanței de apel (*f.d. 171*), atestă că ultimul a omis să conteste și sentința din 23.03.2017, și într-o eventualitate a împrejurărilor de drept stipulate în art. 403 – 404 Cod de procedură penală.

Circumstanțele enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurentă, că decizia atacată conține motive legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar este unul vădit neîntemeiat.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs va decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol, în raport cu motivele invocate, este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct.4) alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocata Diana Panov împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 03 octombrie 2018, în privința inculpatului Coptileț Vitalie xx, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 februarie 2019.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun